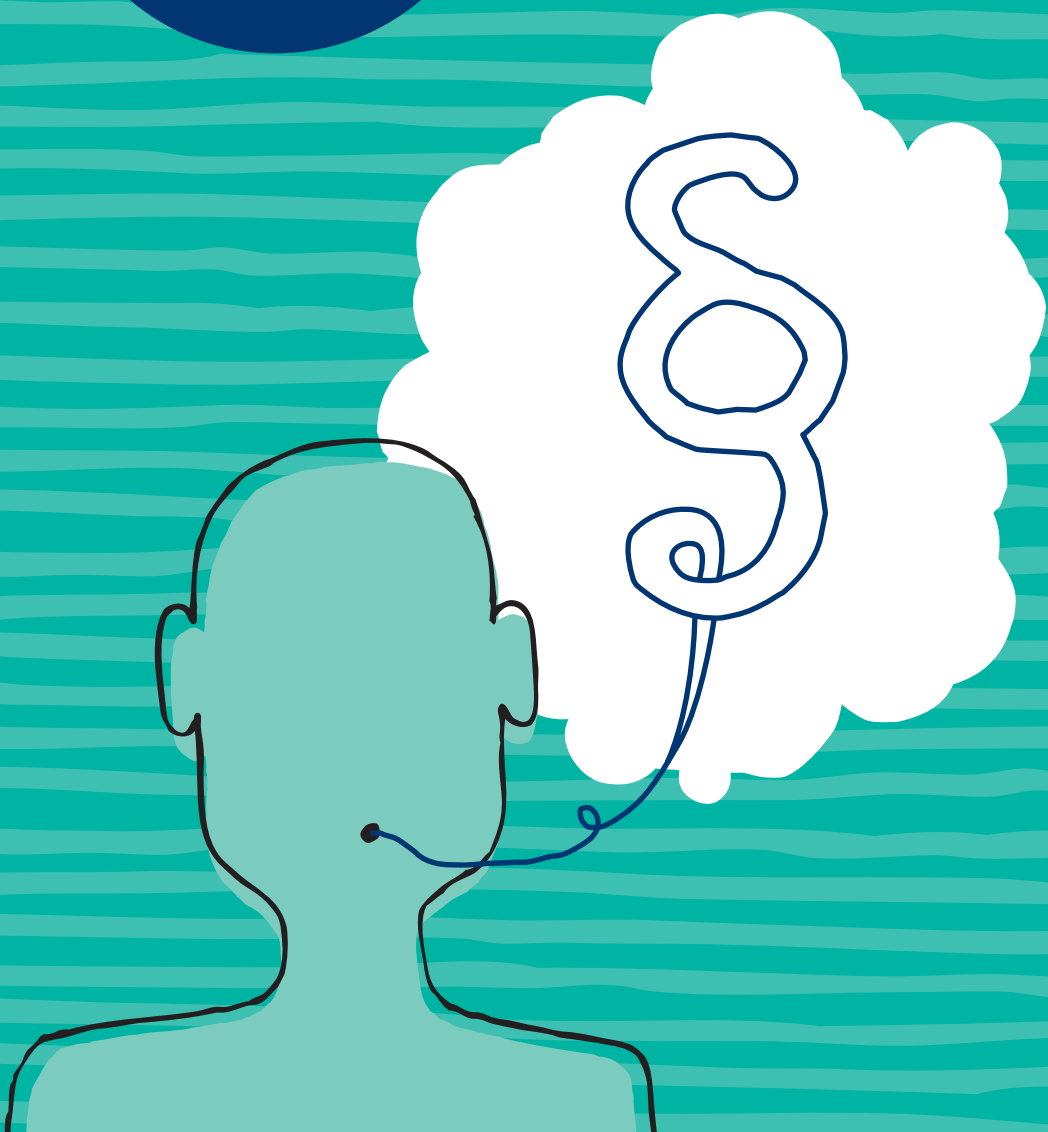

Rettigheter ved afasi

Rettigheter ved afasi

Hva er rehabilitering?

Etter en skade i hjernen kan funksjoner bli svekket i større eller mindre grad, for eksempel språket i afasirammedes tilfelle. Rehabilitering etter skaden har som mål å hjelpe en til å trene opp igjen disse funksjonene eller lære å gjøre ting på nye måter (kompensering). Målet vil være best mulig funksjons- og mestringsevne, sosial deltakelse og selvstendighet i samfunnet. Rehabilitering kan foregå på sykehus, på rehabiliteringsinstitusjon, på sykehjem, hos behandler eller i hjemmet.

Rehabilitering for personer med afasi (logoped)

Nasjonale retningslinjer for behandling og rehabilitering ved hjerneslag anbefaler at personer med afasi får oppfølging av logoped så tidlig som mulig og så hyppig som mulig etter skaden. Språktreningen bør begynne allerede i akuttfasen på sykehuset. Noen sykehus har ansatt logoped. Etter utskrivning fra sykehus er det kommunen som har ansvar for å gi et logopedtilbud. Rettigheter til opptrening av språkfunksjon etter sykdom og skade er hjemlet i opplæringsloven kap. 4 A. Kommunens ansvar for å ha oversikt over rehabiliteringsbehov, samt sørge for tilbud om utredning og oppfølging er hjemlet i forskrift for habilitering og rehabilitering § 5. Relevante instanser i kommunen er pedagogisk psykologisk tjeneste og/eller voksenopplæringen. Hvis man er uenig i kommunens vedtak om logopedoppfølging, er det klagerett.

Dersom logoped ikke gis av kommunen, kan man ta kontakt med lege/spesialist og få rekvisisjon til behandling hos en privat logoped. Det kan gis opp til 25 timer gjennom folketrygden, før det må foretas en ny vurdering av lege og logoped (lov om folketrygd § 5-10 og forskrift om dekning av logopedutgifter § 4).

i

Les mer om dette på helfo.no og helsenorge.no

Annen rehabilitering

Når man får en skade i hjernen kan også andre funksjonsnedsettelse følge med, slik som for eksempel lammelser og synsvansker. Man kan ha behov for tjenester fra fysioterapeut, synspedagog, audiopedagog, psykolog og ergoterapeut. Ta kontakt med koordinerende enhet i kommunen. De skal ha oversikt over aktuelle tjenester.

Koordinator

Etter utskrivning fra sykehus har mange behov for helse- og omsorgstjenester. Dersom man trenger to eller flere av disse, har behov for å samkjøre tjenestene og dette behovet strekker seg over tid, kan man ha rett til en koordinator og en individuell plan (IP). Dette tiltaket pålegger tjenesteytere å samarbeide slik at tjenestene fungerer godt sammen. Det er kommunen (koordinerende enhet) som har ansvar for opprettelse, utarbeiding og oppfølging av individuell plan, og for å utpeke en koordinator som pasienten kan forholde seg til. Tiltaks- og støtteordninger utløses ikke automatisk etter diagnosegruppe, men krever en individuell vurdering og vedtak.

i

Les mer om individuell plan på helsenorge.no og helsedirektoratet.no

Kommunale og fylkeskommunale hjelpetjenester

Etter en ervervet skade i hjernen kan man ha behov for bistand i hverdagen. Det finnes ulike kommunale og fylkeskommunale hjelpetjenester man kan søke om avhengig av hva slags behov man har. Gjennom kommunen kan man søke hjemmesykepleie, brukerstyrt personlig assistanse (BPA), hjemmehjelp og støttekontakt, mens man gjennom fylkeskommunen kan søke om verge. Det er klagerett på alle vedtak.

i

Mer informasjon om ulike typer støtteordninger finner man på helsenorge.no, fylkesmannen.no, på [kommunens nettsider](#) eller ved å henvende seg direkte til kommunen.

Pårørendes rettigheter

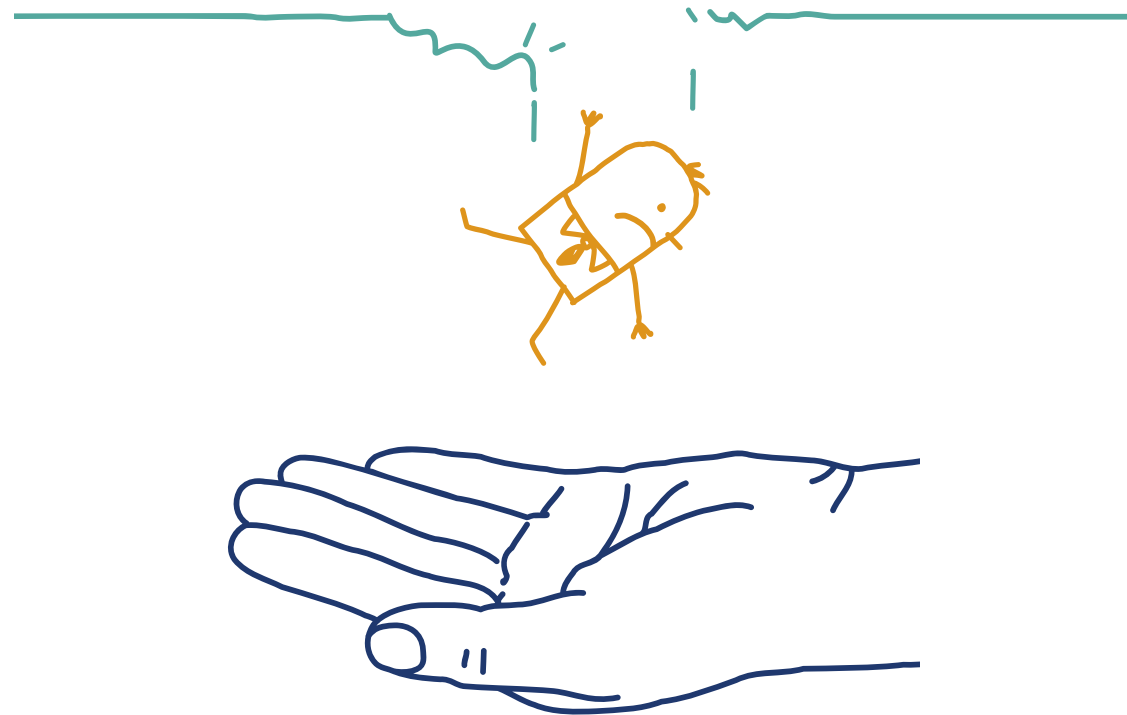
Livet blir ikke snudd på hodet kun for personen som har fått afasi, men også for de rundt. Pårørende, samt barn som pårørende har også rettigheter. Mer om barn som pårørende kan man lese om på helsebiblioteket.no, helsetilsynet.no og på helsenorge.no. På helsenorge.no og helsetilsynet.no finner en også ytterligere informasjon om pårørendes rettigheter, feks. rettigheter til ulike avlastningstiltak.

Tilbake til arbeidslivet etter skade i hjernen

Hvor vidt en kan vende tilbake til den gamle jobben etter en skade i hjernen, avhenger av hvor mye skaden påvirker funksjonsnivå og hva slags jobb man tidligere hadde. Logopeden kartlegger den afasirammedes språklige funksjonsnivå. Ergoterapeut, fysioterapeut og psykolog kan kartlegge funksjonsnivå på områder utover språket. Det finnes ordninger som legger til rette for at man skal kunne fortsette i jobb eller eventuelt finne seg en ny jobb. Arbeidsgiver har for eksempel en viss tilretteleggingsplikt. Man har også et oppsigelsesvern etter skaden. Det finnes ulike hjelpemidler og tilretteleggingsordninger en kan søke for å mestre arbeidshverdagen. For noen kan det være vanskelig å komme seg tilbake til arbeidslivet. Da kan en løsning være å søke uføretrygd. For mer informasjon ta kontakt med NAV.

Afasiforbundet i Norge

Afasiforbundet er en interesseorganisasjon som arbeider for en bedre afasihverdag, både for afasirammede og for pårørende. Afasiforbundet har foreninger spredt rundt om i landet. Som medlem registreres man i forbundet sentralt og i nærmeste lokalforening. Å være med i en lokalforening kan bidra til fellesskap, hverdagsmestring og tilhørighet.

§

Aktuelt lovverk (forskrifter):

- Opplæringsloven
- Lov om folketrygd
- Forskrift om dekning av logopedutgifter
- Forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator
- Arbeidsmiljøloven
- Likestillings- og tilgjengelighetsloven

i

Nyttige kilder/institusjoner:

- Helsenorge
- Nasjonal og faglig retningslinje for behandling og rehabilitering ved hjerneslag
- Pasient- og brukerombudet
- FFOs rettighetscenter
- NAV
- Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)
- Likestillings- og diskrimineringsombudet
- Koordinerende enhet i kommunen
- Fylkesmannen
- Hjelpemiddelsentralen
- Afasiforbundet i Norge
- Statped
- Logopedlagets forside/nettside (finn en logoped)

Ønsker du mer informasjon?

- *besøk våre nettsider på www.afasi.no*
- *kontakt oss på telefon 22 42 86 44*
- *send mail til afasi@afasi.no*

